

Arkivsak
26/08359-1
Saksbehandler
Stein Erik Breivikås

Saksgang
Fylkesutvalget

Møtedato
12.05.2026

Oppfølging av verbalvedtak 3 i vedtatt budsjett og økonomiplan for 2026 - 2029: Mandat økonomiske bærekraft

Innstilling fra fylkesdirektøren
Fylkesutvalget tar mandatet til orientering

Sammendrag

Saksutredningen redegjør for organisering, gjennomføring og mandat for økonomisk omstilling i Vestfold fylkeskommune.

Bakgrunn

Vestfold fylkeskommune står overfor et redusert økonomisk handlingsrom de kommende årene. Forventet kostnadsvekst i tjenestene og oppgavene er høyere enn den forventede veksten i frie inntekter. Samtidig opprettholdes forventninger fra innbyggerne på tjenestene i kvalitet og volum. Dagens drift og organisering er ikke økonomisk bærekraftig i årene som kommer.

Saken legges frem for fylkesutvalget.

Saksopplysninger

For å møte denne utviklingen har fylkestinget, gjennom budsjett og økonomiplanen for 2026–2029, vedtatt å igangsette en helhetlig gjennomgang av alle fylkeskommunens tjenester, oppgaver og støttefunksjoner for å effektivisere ressursbruken. Det skal innhentes ekstern bistand til denne gjennomgangen. Målet er å sikre at Vestfold fylkeskommune også i framtiden har økonomisk bærekraft, et balansert driftsnivå og evne til å møte samfunnsutviklingen med kvalitet i tjenestene.

Hovedmålsetninger

- Gjennomgangen skal vise en samlet oversikt over alle tjenester og oppgaver Vestfold fylkeskommune utfører i dag fordelt på sektorer og staber. Prosessen skal føre til å etablere et varig lavere kostnadsnivå, men samtidig sikre gjennomføring av Vestfoldplanen og prioritering av innbyggernære lovpålagte tjenester og oppgaver.
- Kostnadsnivået skal reduseres med en årseffekt på minimum 240 millioner kroner innen 01.01. 2028 og det forventes en årseffekt på 100 millioner kroner innen 01.01 2027. Av de 100 millionene kronene med forventet årseffekt i 2026 er 79 millioner kroner allerede i vedtatt budsjett. Det skal identifiseres mulighetsrom med tiltak tilsvarende en samlet effekt på minimum 300 millioner kroner for å sikre realisering av målet. Nullpunktet for måling av reduksjon av kostnader er 01.01.2026. Tiltakene skal være konkrete, risikovurderte, beslutningsklare og gjennomførbare.

Gjennomgangen skal ikke kun handle om effektivisering, men også en strategisk retning. Den skal legge grunnlaget for en fremtidsrettet, tydelig og resultatorientert fylkeskommune innenfor de fremtidige økonomiske rammene.

Gjennomføring

Tre milepæler skal bidra til å sikre kvalitet, struktur og forutsigbarhet i prosessen:

Milepæl 1

Samle et helhetlig kunnskapsgrunnlag/oversikt for lovpålagte, ikke lovpålagte, forventnings tjenester i Vestfold Fylkeskommune.

Milepæl 2

Kostnadsanalyse av Vestfold fylkeskommune. Kostnadsanalysen skal fordeles på sektorer og staber og vise estimater på:

- Lovpålagte tjenester og oppgaver - sammenligning av kostnadene med tilsvarende fylkeskommuner som Vestfold og hva som kan være et minimumsnivå
- Forventningstjenester og oppgaver – sammenligning av kostnader med tilsvarende fylkeskommuner som Vestfold og hva som kan være et minimumsnivå.
- Kostnader med ikke lovpålagte tjenester og oppgaver - sammenligning av kostnader med tilsvarende fylkeskommuner mot dagens ambisjonsnivå og et minimumsnivå/avvikling

Milepæl 3

Forlag til prioritert av reduksjon og endring av tjenester og oppgaver med estimert økonomisk effekt. Det skal foreligge ROS analyser bak tiltakene og prioriteringene.

Ekstern konsulent bidrar til milepæl 1 og 2. Milepæl 3 gjennomføres av fylkesdirektøren.

Organisering og medvirkning.

Prosjekteier: fylkesdirektør.

Prosjektleder: direktør for økonomi

Det er etablert et utvidet omstillingsutvalg bestående av 4 hovedtillitsvalgte, 2 tillitsvalgte ansatt på fylkeshuset, hovedvernombud og fylkesdirektørens ledergruppe

Prosjektgruppe: Ekstern bistand (milepæl 1 og 2), representanter fra sektorer, stab org, fylkesdirektørens stab og stab økonomi.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser.

Fylkestinget har bevilget 1 million kroner til gjennomgang av fylkeskommunens drift. Formålet med gjennomgangen er å effektivisere fylkeskommunens ressursbruk og sikre økonomisk bærekraft i årene fremover.

Utredningen kan gi administrative konsekvenser som følge av endringstiltak som anbefales/ gjennomføres får nå målet i omstillingsprosessen. Juridiske konsekvenser av endringstiltak vurderes for hvert enkelt tiltak.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FN's bærekraftsmål

Utredningen vil ikke ha konsekvenser for fylkets klimamål. Utredningen i seg selv påvirker ikke bærekraftsmålene, men mål 4: God utdanning, mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst og mål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn kan påvirkes av sluttresultatet etter gjennomført omstilling.

Konsekvenser for CRPD

CRPD anses ikke relevant for denne saken

Fylkesdirektørens vurdering

Denne gjennomgangen er en nødvendig og strategisk investering i fylkeskommunens framtidige økonomiske bærekraft og tjenestetilbud. Prosessen skal sikre prioritering, økt effektivitet og tydelig balanse mellom ambisjoner og mulighetsrom av tjenester og oppgaver.

Konklusjon/anbefaling

Det anbefales å ta saken til orientering

Vedlegg: Mandat – *økonomisk bærekraft*
Mandat versjon 2.0